
ONTWIKKELINGSSCHALEN ONDERWIJSLEERPRAKTIJK KLEUTERONDERWIJS

VERSIE PROEFDOORLICHTING

Deze instrumentenbundel omvat de ontwikkelingsschalen om het nastreven en bereiken van de onderwijsdoelen te onderzoeken:

[U1. Afstemming op het gevalideerd doelenkader](#)

[U2. Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod](#)

[U3. Positief en stimulerend leerklimaat](#)

[U4. Materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie](#)

[U5. Feedback](#)

[U6. Evaluatie](#)

[U7. Leereffecten](#)

1 Toelichting bij de ontwikkelingsschalen

1.1 Beoordelingsniveaus

- Wij beoordelen de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk aan de hand van een aantal bouwstenen. Voor elke bouwsteen bestaat er een **ontwikkelingsschaal** met vier ontwikkelingsniveaus: beneden de verwachting, benadert de verwachting, volgens de verwachting en overstijgt de verwachting.
- Deze ontwikkelingsniveaus kunnen jullie als volgt vertalen:
  - **Beneden de verwachting:** Er zijn meerdere essentiële elementen die voor verbetering vatbaar zijn.
  - **Benadert de verwachting:** Er zijn nog meerdere punten ter verbetering, maar de sterke punten wegen zwaarder door. Het geheel voldoet echter nog niet aan de verwachting.
  - **Volgens de verwachting:** Er zijn veel sterke punten en geen belangrijke punten of gebieden ter verbetering. Het geheel voldoet aan de verwachting.
  - **Overstijgt de verwachting:** Er zijn vele sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

1.2 Zelfinschatting

- Wij bezorgen jullie deze ontwikkelingsschalen ter informatie.
- Als team kunnen jullie zelf de eigen kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk inschatten met behulp van deze schalen.
- Een zelfinschatting is **niet verplicht**. Wij vragen ze op geen enkel moment op en kijken ze ook niet in. De zelfinschatting kan wel als reflectie een interessant aanknopingspunt zijn voor de gesprekken. Wij willen immers scholen in hun interne kwaliteitszorg stimuleren.
- De redenen waarom wij een zelfinschatting niet verplichten, is ingegeven door:
  - de autonomie die een school krijgt om zelf te kiezen hoe ze haar kwaliteit op systematische wijze bewaakt;
  - ons respect voor de schooleigen invulling van interne kwaliteitszorg die het vertrekpunt vormt van een doorlichting.

De Vlaamse Onderwijsinspectie

2 U1. Afstemming op het gevalideerd doelenkader

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Het aanbod is onvoldoende afgestemd op het gevalideerd doelenkader.	Het aanbod omvat alle domeinen uit het gevalideerd doelenkader. Het aanbod is onvoldoende evenwichtig en sluit onvoldoende aan bij de ontwikkeling van de kleuters.	Het aanbod spoort met het gevalideerd doelenkader. Het aanbod is voldoende evenwichtig en sluit aan bij de ontwikkeling van de kleuters.	Het aanbod omvat het gevalideerd doelenkader volledig, evenwichtig en sluit aan bij de ontwikkeling van de kleuters.

3 U2. Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren hebben onvoldoende zicht op de beginsituatie van de kleuters om er het onderwijsleerproces op af te stemmen. Het aanbod is onvoldoende samenhangend, betekenisvol en activerend.	De leraren stellen haalbare en uitdagende doelen voor de meeste kleuters. Ze slagen er onvoldoende in om zicht te krijgen op de beginsituatie van iedere kleuter en daar het onderwijsleerproces op af te stemmen. De leraren benutten nog onvoldoende de mogelijkheden om het aanbod samenhangend, betekenisvol en activerend te maken.	De leraren benutten de beginsituatie van de groep kleuters om haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces vorm te geven. Het aanbod is veelal samenhangend, betekenisvol, activerend en het ondersteunt het leren en de brede, harmonieuze ontwikkeling.	De leraren benutten de beginsituatie van de kleuters om voor iedere kleuter haalbare en uitdagende doelen te stellen en om het onderwijsleerproces af te stemmen op de leer- en ontwikkelingsbehoeften van iedere kleuter. Het aanbod is bij uitstek samenhangend, betekenisvol, activerend en ondersteunt het leren en de brede, harmonieuze ontwikkeling.

4 U3. Positief en stimulerend leerklimaat

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
<p>De leraren leveren onvoldoende inspanningen om een positieve en stimulerende speelleeromgeving te creëren. De interactie tussen de leraren en de kleuters is onvoldoende respectvol, begripvol en participatief. De leraren hebben slechts beperkt zicht op de emotionele noden en op de leer- en ontwikkelingsbehoeften. De leraren leveren onvoldoende inspanningen om door efficiënt gebruik van de onderwijstijd de kansen om te ontwikkelen te maximaliseren.</p>	<p>De leraren creëren een emotioneel veilige en stabiele speelleeromgeving. De interactie tussen de leraren en de kleuters getuigt van respect. De aanmoediging en ondersteuning van de kleuters is eenzijdig gericht op het behalen van goede resultaten. De leraren laten te veel kansen liggen om kleine leervorderingen te waarderen, om fouten als aanknopingspunt voor het leren te gebruiken, om oog te hebben voor het gewenningsproces, de emotionele noden en meningen van de kleuters en om door efficiënter gebruik van de onderwijstijd de kansen om te ontwikkelen te maximaliseren.</p>	<p>De interactie tussen de leraren en de kleuters getuigt van respect en inlevingsvermogen. De leraren hebben zicht op de emotionele noden en leer- en ontwikkelingsbehoeften van de kleuters. De leraren motiveren de kleuters, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun mening. De leraren maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd en beschouwen buitenklasactiviteiten als pedagogische momenten. Warme transitie momenten tussen de school en het gezin bevorderen het gewenningsproces van de kleuters. Zo creëert het team een positieve en stimulerende speelleeromgeving waarin de kleuters veel kansen krijgen om te ontwikkelen.</p>	<p>De interactie tussen de leraren en de kleuters getuigt van respect en inlevingsvermogen. Het team bestaat uit warme professionals die vlot inspelen op de emotionele noden en op de leer-, verzorgings- en ontwikkelingsbehoeften van alle kleuters. De leraren motiveren de kleuters, ondersteunen hen, waarderen hen en geven hen een actieve en autonome rol in het onderwijsleerproces. De leraren maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd en beschouwen buitenklasactiviteiten als pedagogische momenten. Warme transitie momenten tussen de school en diverse partners bevorderen het gewenningsproces van de kleuters. Zo creëert het team een positieve en bij uitstek stimulerende speelleeromgeving.</p>

5 U4. Materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De materiële leef- en leeromgeving en de onderwijsorganisatie ondersteunen onvoldoende het nastreven van de doelen, het stimuleren van de ontwikkeling en zijn onvoldoende afgestemd op de basisbehoeften van de kleuters.	De ontwikkelingsmaterialen en de infrastructuur ondersteunen het nastreven van de doelen bij de meeste kleuters. De materiële leef- en leeromgeving is echter weinig stimulerend en houdt onvoldoende rekening met de kleuters met specifieke behoeften.	De materiële leef- en leeromgeving en de onderwijsorganisatie ondersteunen het nastreven van de doelen, het stimuleren van de ontwikkeling en zijn afgestemd op de basisbehoeften van de kleuters. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in.	De materiële leef- en leeromgeving en de onderwijsorganisatie zijn voorbeeldig en in sterke mate afgestemd op de basisbehoeften van de kleuters. Doordat de leraren de beschikbare middelen efficiënt inzetten, ondersteunen en stimuleren ze de ontwikkeling en het nastreven van de doelen bij alle kleuters.

6 U5. Feedback

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren geven zelden feedback die ontwikkelingsgericht, duidelijk, gedoseerd en motiverend is, die aansluit bij de leerervaringen van de kleuters, en die plaatsvindt in een sfeer van vertrouwen.	De leraren geven regelmatig productgerichte feedback, die duidelijk, constructief, gedoseerd en motiverend is en die past binnen een klimaat van veiligheid en vertrouwen. De feedback is nog onvoldoende ontwikkelingsgericht en is onvoldoende systematisch ingebed in het onderwijsleerproces.	De leraren geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback, waarbij ze vertrekken vanuit de doelen en de leerervaringen van de kleuters. De feedback is zowel op het product als op het proces gericht. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een sfeer van vertrouwen.	Feedback maakt integraal deel uit van het onderwijsleerproces. De feedback is evenwichtig gericht op de persoon, het product, het proces en de zelfregulatie en is ontwikkelingsgericht. In een klimaat van veiligheid en vertrouwen krijgen zowel de leraar als de kleuters kans om duidelijke, constructieve en motiverende feedback te geven en te krijgen.

7 U6. Evaluatie

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De afstemming tussen de evaluatie, de observaties en de beginsituatie, de doelen en het onderwijsleerproces is beperkt. De evaluatie is weinig transparant en krijgt een eenzijdige en onvolledige invulling.	De evaluatie en de observaties zijn veelal representatief voor het aanbod, valide, transparant, betrouwbaar en breed. De evaluatie is nog onvoldoende afgestemd op het gevalideerd doelkader.	De evaluatie en de observaties zijn representatief, valide, transparant, betrouwbaar en breed. Er vindt consequent afstemming plaats tussen de evaluatie en het gevalideerd doelkader, de beginsituatie, de doelen en het onderwijsleerproces.	De evaluatie en de observaties zijn representatief, valide, transparant, betrouwbaar, breed, authentiek en geïntegreerd in alle aspecten van het onderwijsleerproces.

8 U7. Leereffecten

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING	OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Uit de kwaliteit van het aanbod, van de vormgeving van het onderwijsleerproces, van de leeromgeving en van de evaluatie blijkt dat het team onvoldoende inspanningen levert, die daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling van de kleuters.	Uit de kwaliteit van het aanbod, van de vormgeving van het onderwijsleerproces, van de leeromgeving en van de evaluatie blijkt dat het team nagenoeg voldoende inspanningen levert, die daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling van de kleuters.	Uit de kwaliteit van het aanbod, van de vormgeving van het onderwijsleerproces, van de leeromgeving en van de evaluatie blijkt dat het team voldoende inspanningen levert, die daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling van de kleuters.	Uit de kwaliteit van het aanbod, van de vormgeving van het onderwijsleerproces, van de leeromgeving en van de evaluatie blijkt dat het team aanzienlijke inspanningen levert, die daadwerkelijk bijdragen tot de ontwikkeling van de kleuters.